

C104 – OND12

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

12 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marie-Rose Morel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het promoten van beroepen	1
Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de onvoldoende instroom van studenten in ICT-opleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs	5

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Marie-Rose Morel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het promoten van beroepen

De voorzitter: Geachte leden, ik wil u allen een gelukkig, goed en gezond jaar wensen en alles wat u maar wilt.

Mevrouw Morel heeft het woord.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Goedemiddag allemaal, ook onze fractie wenst u een gezond jaar. De rest volgt dan vanzelf wel.

Mijn vraag gaat over de promotie van beroepen. Er is de voorbije tijd heel wat om te doen geweest. We zijn het er allemaal wel over eens dat een van de positieve gevolgen van de democratisering van het onderwijs is dat alle kinderen uit alle lagen van de bevolking een betere toegang kregen tot hogere studies. Een contra dat daaruit is voortgekomen is dat minder leerlingen kiezen voor TSO en BSO dan vroeger en meer leerlingen de sprong naar het ASO wagen. Dat heeft aan de eindmeet het gevolg dat er minder mensen afstuderden die een beroep hebben aangeleerd.

Men probeert dit op te vangen door verschillende initiatieven, zoals de aanvullende opleidingen van de VDAB. Van de mensen uit de bedrijven horen we dat die niet dezelfde kennis en vaardigheden bieden zoals een volwaardige secundaire schoolloopbaan dat doet. Dit geldt voornamelijk voor installateurs, meldt de Bouwunie.

Het Fonds voor Vakopleidingen in de Bouwnijverheid ondertekende een convenant met de minister van Onderwijs waarin overeengekomen wordt een premie van 200 euro toe te kennen aan de doorstromende leerling die na zijn opleiding aan de slag gaat in de sector. Nieuw daarbij is dat voor de school wordt voorzien in een supplement van 300 euro per leerling. Op het eerste gezicht lijkt dit een lovenswaardig initiatief want men beloont de mensen financieel.

Toch hebben we een aantal vragen hierover want het systeem is niet geheel vrijblijvend. Is 200 euro voor de

leerling en het financiële voordeel van 300 euro voor de school wel de correcte motivatie om iemand in een job te droppen en op een spoor te zetten voor de rest van zijn leven? Is dit deontologisch wel verantwoord? Het punt waar ik het meest mee worstel, is of dit systeem wel waterdicht is en of er geen mogelijkheden zijn tot financieel misbruik. Ik denk hierbij aan de scholen die kinderen misschien net iets meer zouden kunnen motiveren om een bepaalde richting te volgen met het oog op de financiële compensatie. Kernpunt is dat een opleiding op school dient voor het aanleren van competenties. Wat de leerling er uiteindelijk mee aanvangt, moet zijn eigen vrije keuze zijn. Uiteraard dwingt de school niet, maar voor jongeren kunnen die centen soms wel een reden zijn om een richting te volgen, iets waarvan ze achteraf misschien spijt krijgen.

Steeds meer horen wij vanuit de bouwsector de klacht dat jongeren te laat kennismaken met het beroepsleven. Deze discussie hebben we in deze commissie al eens gevoerd bij de bespreking van de beleidsbrief Onderwijs 2005-2006. Jongeren komen op een latere leeftijd terecht in de bouwsector. Daar spelen twee dingen mee. Ten eerste moet men helemaal onderaan de ladder opnieuw beginnen. Dat is moeilijker wanneer je 20 of 21 bent dan wanneer je 15 of 16 bent. Men staat achter op degenen die op zeer jonge leeftijd beginnen bij het verwerven van de echte handigheid. Daarom moet er mijns inziens werk worden gemaakt van de modernisering van het deeltijds leren.

Mijnheer de minister, u beloofde herhaaldelijk om aan het imago probleem van TSO en BSO te werken. Liggen er al initiatieven in het verschiet? Zijn er specifiek initiatieven voor het imago van de bouwopleiding? Welke initiatieven zijn al operationeel? Beschikt u over feedback vanuit de betrokken vakorganisaties, en, zo ja, wat is de inhoud ervan?

Welke sporen wilt u uitwerken om het kader van het deeltijds leren en werken uit te breiden? Is een werkwijze zoals die van het Fonds voor Vakopleidingen in de Bouwnijverheid volgens u te rijmen met de wetgeving rond verbod op sponsoring, commerciële activiteiten en dergelijke voor de scholen? Indien wel, waarom? Indien niet, welke stappen zult u dan ondernemen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: De vragen van mevrouw Morel zijn zeer breed, dus moet ik een uitvoerig antwoord geven.

Wij proberen TSO en BSO nieuwe impulsen te geven vanuit verschillende hoeken. Om te beginnen is er een structurele bekommernis. We willen dat de inhoud van het beroepsgericht deel van de opleiding nauwer aansluit bij de verwachtingen van de sectoren. Dat is niet in een handomdraai te regelen, maar veronderstelt een bepaalde aanpak en een bepaalde methode. We zullen alleszins rechtstreeks gebruik maken van de leerdoelen van de beroepsprofielen die de SERV opstelt om het onderwijsgebeuren naar te oriënteren. Er is een breed debat aan de gang over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en de specifieke eindtermen.

Ik ga daar niet verder op in, maar het is wel de essentie.

In 2006 zal 10,5 miljoen euro worden geïnvesteerd in de uitrusting van scholen voor technologie en industriële technieken. Het gaat om basisuitrusting in de studiegebieden Mechanica-Elektriciteit, Hout, Bouw, Koeling & Warmte en Grafische technieken. Voor iedere leerling die in het schooljaar 2005-2006 in een van de betrokken studiegebieden les volgt, ontvangt de school 200 euro. Tegen 15 oktober moest elke school een gemotiveerd voorstel van investeringsplan indienen. De voorstellen werden besproken met alle betrokken scholen in de onderwijszone, met het oog op een optimale aanwending en gebruik. Per onderwijszone werd dan tegen 1 december een gezamenlijk voorstel naar de administratie Secundair Onderwijs gestuurd. Een technische commissie onderzoekt momenteel de voorstellen en stuurt die eventueel bij. Op dit ogenblik is de interne besluitvormingsprocedure afgewerkt. Ik kan nu dus aan de scholen meedelen welke steun ze kunnen ontvangen.

Verder worden voor een aantal studierichtingen die toeleiden naar knelpuntberoepen, zoals slagers, bakkers, vrachtwagenbestuurders en zorgfuncties, de aan de studierichting verbonden kosten terugbetaald.

Leerlingenstages vergroten onmiskenbaar de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt. Ze worden dan ook gestimuleerd. Elke sector die een sectorconvenant met de Vlaamse Regering afsluit, formu-

leert kwantitatieve doelstellingen op het gebied van stageplaatsen en werkervaringsplaatsen. De kosten voor het arbeidsgeneeskundig onderzoek dat stagiaires moeten ondergaan als de risicoanalyse van de werkpost dat vereist, zijn niet langer ten laste van de werkgever. Ze worden doorgerekend aan het Fonds voor de Beroepsziekten.

Niet alleen voor de leerlingen zijn stages van belang: ook de praktijkleerkrachten zouden via stages hun kennis voortdurend moeten kunnen bijspijkeren. Zo kunnen ze de evoluties in het vak ook in de lessen op school doorgeven. In de secundaire scholen bestaat de wil om daaraan te werken. De moeilijkheid is uiteraard dat een leerkracht die stage loopt in een onderneming op school vervangen moet worden. Ik heb daartoe voor dit schooljaar en de volgende twee schooljaren in de nodige middelen voorzien. Wij hopen dat dit in de nabije toekomst dus geen punt meer is.

Er wordt ook werk gemaakt van de stagedatabank. Een website bundelt alle informatie over stages in een stagedatabank. Het is een elektronisch platform dat de match mogelijk maakt tussen werkgevers die een stageplaats aanbieden, en scholen, leerlingen en vormingsinstellingen die een stageplaats zoeken. Deze databank zal in het eerste kwartaal van 2006 operationeel worden.

De regionale technologische centra worden verder ontwikkeld tot platformen waar voornamelijk TSO- en BSO-scholen, Syntra, de VDAB en het bedrijfsleven afspraken maken voor technologische apparatuur, uitrusting, stagebeleid en nascholingsinitiatieven. Naast de uitvoering van hun businessplan bestaat er ook de mogelijkheid om via projectvoorstellen initiatieven te financieren. Na de eerste projectoproep in oktober 2005 werden tien voorstellen goedgekeurd. In januari zal een nieuwe oproep worden gelanceerd. Er ligt een budget klaar ten belope van 450.000 euro.

In zestien projecten, waarbij ongeveer zestig zogenaamde voortrekkersscholen zijn betrokken, wordt sinds het schooljaar 2003-2004 geëxperimenteerd met het centrale gedachtegoed van Accent op Talent: anders leren, anders kiezen en anders sturen of besturen. Anders werken, de vierde lijn van de commissie, wordt aangestuurd door voortrekkersbedrijven en voortrekkerssectoren. Dit past perfect in onze beleidsmethode van proeftuinen. We willen deze experimenten dan ook voortzetten via onze proef-

tuinen voor onderwijsvernieuwing en daaruit lessen trekken.

Binnen een afgebakend taakgebied, een begrensde experimenteertijd en rekening houdend met enige 'regelluwigheid' willen we vijf zaken leren. Een: hoe kunnen basis- en secundaire scholen met méér vrije ruimte in het lessenrooster talenten van leerlingen ontdekken en ontwikkelen? Twee: hoe kunnen scholen samen met bedrijven en de andere opleiders het technisch en beroepssecundair onderwijs op een moderne manier gestalte geven? Drie: hoe kan meer ruimte voor technologie in basis- en secundaire scholen aan leerlingen een bredere algemene vorming verschaffen? Vier: welke resultaten kunnen de flexibilisering van leertrajecten en de afbouw van de beschotten in het secundair onderwijs opleveren? Vijf: waar kunnen scholen hefboomen vinden om zowel in te grijpen in het traditionele keuzegedrag van leerlingen en ouders als in hun eigen adviesgedrag?

Het decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs werd op 23 november 2005 door het Vlaams Parlement aangenomen en op 9 december 2005 door de Vlaamse Regering bekrachtigd. Op de oproep inzake de proeftuinen volgden bijna honderd inzendingen en daaruit werden 25 projectvoorstellen geselecteerd. Verder werden de zestien projecten van Accent op Talent verlengd en in de proeftuinaanpak ingepast.

Zijn er initiatieven die specifiek zijn voor de bouwopleiding? Een specifieke actie voor de bouwsector ontstond op basis van de volgende vaststellingen. Een: een groot aantal jongeren die een opleiding in het studievak Bouw hebben gevolgd, komen toch niet in de bouwsector terecht. Twee: heel wat jongeren die toch in die sector terechtkomen, haken zeer snel af. Om de aansluiting te verbeteren zal in het kader van het Limburgplan een werkgeversorganisatie als veerman optreden tussen een aantal Limburgse BSO-, BuSO- en TSO-scholen en de bouwsector. Daarbij zullen de leerlingen intensief worden begeleid.

Beschikt de minister over feedback vanuit de betrokken vakorganisaties? Zo ja, wat is de inhoud daarvan? De feedback vanuit de betrokken sectoren verloopt via de sectorconvenants, de onderwijsconvenants en de bijhorende begeleidingscommissies. Via het luik 'Bruggen tussen leren en werken' werkt elke sector die met de Vlaamse Regering een sectorconvenant afsluit – en dat zijn er momenteel 25 – maatregelen

en kwantificeerbare doelstellingen uit om het TSO en het BSO te herwaarderen, het watervalstelsel tegen te gaan, de sluitende aanpak tussen leren en werken te realiseren, het aantal en de kwaliteit van de stages te verhogen en de samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te bevorderen. Omwille van de verifieerbaarheid wordt geëist dat de maatregelen en cijfers concreet en realistisch zijn. Engagements van een sectorconvenant zijn niet vrijblijvend.

De sectorconsulenten die via deze convenants worden toegekend, zorgen voor de uitvoering van deze engagements. Klankbordvergaderingen met elke sector en betrokken kabinetten en administraties in de loop van het jaar, hebben als doel de knelpunten te signaleren en oplossingen te bieden. Daarnaast zijn er de specifieke onderwijsconvenants die sectoren – onder andere de bouwsector – met netten, scholengroepen of individuele scholen aangaan en die meestal worden opgevolgd door een begeleidingscommissie.

Er wordt momenteel druk werk gemaakt van de Centra voor Leren en Werken. Die centra hebben de bedoeling om samenwerkingsplatformen te worden voor de deeltijdse leersystemen. Ze zullen er ook voor zorgen dat de werkcomponent kwaliteitsvol wordt ingevuld en dat voor elke jongere een voltijds engagement wordt verzekerd. Ik probeer de bestaande deeltijdse leersystemen naar elkaar te laten toegroeien en de positieve kenmerken van leertijd, erkende vorming en deeltijds onderwijs te bewaren. Ik beoog met deze hervorming resoluut de overgang van een deeltijdse leerplicht naar een voltijdse invulling, waar mogelijk met werkervaring. Als dat voor de jongere nog niet haalbaar is, zijn er brugprojecten of voortrajecten. In het Vlaams werkgelegenheidsakkoord wordt naar bijkomende werkervaringsplaatsen gestreefd. Er is ook de mogelijkheid om meer brugprojecten en voortrajecten te organiseren. Ook de overheid stelt werkervaringsplaatsen ter beschikking van deeltijds leerplichtigen.

De inschakeling van de deeltijds lerenden dient volgens een trajectbegeleidingsaanpak te gebeuren. Een jongere in een deeltijds systeem doorloopt immers meestal verschillende fases in het traject naar de arbeidsmarkt, gaande van niet-bemiddelbaar en niet-arbeidsrijp tot inschakelbaar in het reguliere arbeidscircuit. Daarom is het nodig dat er gefaseerde stappen in de invulling van het voltijds engagement mogelijk zijn. Daarbij krijgt de jongere een statuut in functie van zijn/haar trajectschakel. De traject-

schakels moeten zo zijn opgebouwd dat ze onder andere een financiële incentivestructuur weerspiegelen waarbij werken de ultieme schakel is. De incentivestructuur is gericht op het voorkomen van allerlei inschakelingsvallen.

Een studie van de K.U.Leuven onderzocht de in- en uitstroom van bouwvakkers, en concludeerde dat de bouwsector in Vlaanderen elk jaar nood heeft aan zowat 15 percent nieuwe arbeidskrachten, of ruim 15.000 nieuwe arbeiders. Dat is heel veel. Dit komt niet alleen doordat oudere vaklui met pensioen of brugpensioen gaan, maar het heeft er vooral mee te maken dat mensen de bouwsector verlaten om een toekomst daarbuiten te zoeken.

Bovendien kiezen al te weinig jongeren in het secundair onderwijs voor een studierichting in het studiegebied Bouw. Vorig schooljaar ging het maar om 4.285 leerlingen op een totaal leerlingenaantal in het BSO en TSO van bijna 169.000. Dat is ongeveer 2,5 procent. Daarenboven stroomt slechts ongeveer de helft van die afgestudeerden uiteindelijk door naar de bouwsector. Op enkele jaren tijd is de nieuwe instroom van schoolverlaters daardoor gehalveerd tot minder dan duizend, wat een serieus probleem vormt.

Om een oplossing te vinden, kijkt de bouwsector samen met mij in de eerste plaats naar de instroom van gediplomeerden uit het BSO/TSO-studiegebied Bouw. Dat inspireerde de sector tot een nieuwe conventant met het onderwijs. Een school dient immers in te staan voor kwalitatief onderwijs, maar heeft ook een rol bij het stimuleren van de doorstroming vanuit een bepaalde studierichting naar een sector of sectoren die zich in de lijn van die richting situeren. De 500 euro die een school per doorgestroomde leerling – dit is iedere jongere die binnen het anderhalf jaar na het beëindigen van haar/zijn studie ten minste drie maanden in de bouwsector heeft gewerkt – krijgt, moet ze dan uiteraard investeren in haar bouwopleiding. Het gaat dan voornamelijk om materiaal en infrastructuur. Een school kan een leerling evenwel nooit dwingen in een bepaalde sector aan de slag te gaan en te blijven.

Ik meen dus dat de werkwijze van het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid weinig of geen uitstaans heeft met de wetgeving met betrekking tot het verbod op commerciële activiteiten. In het handelsrecht wordt een commerciële activiteit als volgt gedefinieerd: 'Elke aankoop van voeding of

koopwaar met de bedoeling ze verder te verkopen, verkoop of verhuur van goederen of diensten geproduceerd door de school en reclame.' Hier hebben we daarmee niet te maken. Het fonds slaat op een verdedigbare manier een brug naar de betrokken scholen. We blijven zitten met het grote probleem van instroom in de bouwsector. De sector is er zich overigens van bewust dat dit ook te maken heeft met personeelsbeleid, kwaliteit van het werk en dergelijke meer. We mogen ons daarachter echter niet verschuilen. Er moeten vanuit het onderwijs belangrijke inspanningen worden geleverd om de instroom te verbeteren.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. U had het over 10,5 miljoen euro voor 2006 die voornamelijk zal worden besteed aan infrastructuur. Dat is uiteraard zeer positief, maar is er ook in middelen voorzien voor een imagocampagne?

Minister Frank Vandenbroucke: Neen, en ik geloof ook niet dat we dat moeten doen. Er is in de marketing een zeer belangrijke Engelstalige uitdrukking die zegt: 'Show, don't tell'. Dat geldt trouwens ook voor de politiek. We moeten in een eerste fase proberen te tonen dat we veel aandacht besteden aan dit probleem en dat er wordt geïnvesteerd.

Het gaat hier overigens niet echt over infrastructuur, maar over uitrusting. Ik wil op een positieve manier bezig zijn met het TSO/BSO. Ik vermijd dan ook om daar een verkeerd negatief beeld over op te hangen. Het is een feit dat een jongere die op een normale manier het BSO/TSO doorloopt, een heel goede kans maakt op de arbeidsmarkt. Ook dat moeten we blijven zeggen, al geldt het dan niet voor alle richtingen en keuzes. We moeten ook de positieve feiten in ons discours opnemen.

Een marketingcampagne komt misschien ooit aan de orde, maar nu is dat niet opportuun.

Mevrouw Marie-Rose Morel: U hebt gelijk dat we het moeten tonen en er niet over moeten spreken, maar het duurt dan wel langer voor er een effect is.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is waar, maar er zijn nog wat vraagstukken in het beleid waarvoor we nog niet echt een oplossing hebben, en waarover we in deze commissie allicht nog veel zullen spreken. Die vragen hebben ook te maken met de structuur van het onderwijs. Wat bijvoorbeeld met de integratie van

bepaalde studierichtingen, bepaalde activiteiten, processen en onderwijsvormen? Moet de klemtoon meer komen te liggen op het polyvalent zijn of niet? Dat zijn belangrijke vragen, waar onder meer de proeftuinen meer klaarheid in moeten brengen. Ik zou wat verder willen staan in het beleid en wat meer inzicht en consensus willen hebben, vooraleer een grote campagne te voeren.

Mevrouw Marie-Rose Morel: Daar heb ik begrip voor. U zei dat die 500 euro die aan de scholen wordt gegeven, geïnvesteerd moet worden in de bouwopleiding. Dat lijkt me logisch, maar controleren uw diensten dat onder een of andere vorm? Of vertrouwt u op de goodwill van de school?

Minister Frank Vandenbroucke: We controleren het niet. Het is een afspraak tussen de bouw en de school, die het wel controleert.

Mevrouw Monica Van Kerrebrouck: Oriënteren en adviseren spelen een heel belangrijke rol. Dat bedoelde de minister allicht toen hij sprak over het geheel van het onderwijs en de integratie van studierichtingen. Het is dus niet op te lossen met alleen maar een campagne, noch met een financiële input. Het geheel moet bekeken worden met het oog op het revaloriseren van bepaalde richtingen. De campagne moet bij de betrokken scholen en ouders worden gevoerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Van Baelen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de onvoldoende instroom van studenten in ICT-opleidingen in het Vlaamse hoger onderwijs

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen: Mevrouw de voorzitter, mijn vraag gaat in essentie over hetzelfde thema, namelijk over hoe we de instroom in bepaalde opleidingen kunnen verbeteren. Deze vraag is gerezen na de publicatie van een aantal cijfers in de media, en een onderzoek dat Flanders Multimedia Valley, FMV, op basis daarvan heeft gevoerd. Het ging om voorlopige cijfers van oktober van de Vlhora over het

aantal inschrijvingen voor ICT-opleidingen, en voor opleidingen toegepaste informatica in het bijzonder, die een daling met een kleine 8 procent lieten zien.

De Limburgse krant die alleen maar de waarheid brengt, Het Belang van Limburg, schreef eind mei dat er in de opleidingen informatica in Limburg de afgelopen jaren een vermindering van de instroom met 75 procent kon worden vastgesteld, zonder het dan nog over de uitstroom te hebben.

Flanders Multimedia Valley, ook in Limburg gevestigd, schoot daardoor wakker, en deed een onderzoek bij de Vlaamse KMO's. Hun vaststellingen, die in een andere krant verschenen, leken me erg frappant. 52 procent van de ICT-bedrijven die informatici zoeken, zeggen heel veel moeite te hebben om er te vinden. Heel wat werkgevers zeggen dat ze weinig of geen kandidaten zien opdagen.

Dit is geen probleem in de ICT-sector alleen. Onze economie is dermate geëvolueerd dat elke sector, ook het parlement, voortdurend met ICT bezig is. De arbeidsmarkt voor de afgestudeerden van deze opleidingen is daardoor veel groter dan die specifieke markt. Het gaat dus over alle sectoren.

Het is niet altijd evident om kwantitatief vast te stellen wat er nu juist mankeert, en in welke sector. Dat is niet eenduidig. Het viWTA heeft onder het voorzitterschap van de heer Voorhamme besloten in 2006 te beginnen met een reeks onderzoeken, vooral op basis van literatuurstudie, om te kunnen bepalen hoe het in Vlaanderen juist in elkaar zit. Behalve het aspect van kwantiteit is er echter ook een van kwaliteit van de sollicitanten. Dat is weliswaar een ruim begrip, maar attitude, vaardigheden en motivatie voldoen niet altijd.

FMV concludeert dat er samen met de sector en het onderwijs een actieplan moet komen om te vermijden dat de groei van de Vlaamse kenniseconomie ernstig vertraagd zou worden door een onvoldoende instroom, en dus ook uitstroom. Vandaar mijn vragen.

Mijnheer de minister, bent u formeel op de hoogte gebracht van de resultaten van de studie van FMV? Misschien zijn er nog andere studies ter beschikking. Erkent u het probleem, en kunt u zich vinden in de suggestie van een gezamenlijk actieplan om de instroom in de opleidingen informatica te stimuleren?

Mevrouw Moerman heeft samen met u een actieplan wetenschap en innovatie opgesteld. Zit daar ook een onderdeel in dat hierop betrekking heeft? Denkt u eventueel aan nog andere maatregelen in het onderwijsbeleid om iets te doen aan het tekort aan informatici?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb nog een opmerking en vraag. Je kunt zuiver ICT studeren, bijvoorbeeld om een netwerk draaiende te houden, maar heel veel mensen hebben informatica nodig in hun beroep zonder informaticus te zijn. Dat is de toegepaste vorm van ICT. Mijnheer de minister, ziet u hierin mogelijkheden tot speciale nascholing, zoals onderwijs en digitale leerplatformen?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ik vraag me af in hoeverre moet worden nagegaan of wat in de opleiding in het secundair onderwijs of de opleiding ICT voorhanden is, voldoende is en grondig genoeg wordt aangepakt. Ik vraag me ook af of de nodige evaluaties werden uitgevoerd die men had moeten doen bij het invoeren van dit vak. Ik meen dat er nog heel wat verschillen bestaan en heel wat tekorten aan voorzieningen zijn binnen het secundair onderwijs om jongeren toe te laten de smaak te pakken te krijgen om in het hoger onderwijs in die richting door te gaan. Ik vraag me tevens af of de vraag van de heer Van Baelen niet moet worden gekoppeld aan het misschien iets manke verloop van die studie binnen het secundair onderwijs. Er zal allicht een grondige aanpak nodig zijn, maar dat kan misschien verwacht worden tijdens de komende maanden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: De bijkomende vragen van de heer Marginet en de voorzitter vragen een veel bredere discussie. Ik aarzel wat met het antwoord op de vraag naar digitale platformen. We moeten ons afvragen hoe we een lijn kunnen trekken die eigenlijk al begint in de basisschool, die doorloopt in het secundair en het hoger onderwijs, maar ook in de permanente vorming en nascholing. Zo is de samenleving maximaal mee in het hele ICT-gebeuren. Het punt over het basisonderwijs heeft inderdaad alles te maken met een andere opvatting die we moeten krijgen over de introductie van het technische gegeven. Het gaat immers over technologie en over een

bepaalde attitude. Het gaat erover een goed samenspel te krijgen tussen wat er gebeurt in het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Dat geldt voor het vak Frans maar ook voor ICT. Ons algemeen beleid moet daarop antwoorden bieden.

De vraag van de heer Van Baelen zet het zoeklicht op een specifiek probleem dat door de cijfers van Flanders Multimedia Valley is geïllustreerd. Ik ben van deze cijfers niet officieel op de hoogte gesteld, maar ik ken ze wel en kan me bij de bevindingen van de enquête en bij de schets van het probleem wel iets voorstellen. Ik geef een element van nuancering, maar dat is absoluut geen argument om niets te doen: ICT is altijd een zeer conjunctuurgevoelige sector geweest en dat weerspiegelt ook het aantal studenten in de opleiding. We hebben een enorme 'boom' van studenten gekend net voor de eeuwwisseling en daarna een zeer scherpe terugval. Die hing wel samen met de terugval in de sector en de perceptie van terugval. Dan krijgen we wat economen in de eerste kandidatuur al leren – vergeef me de uitdrukking – namelijk de varkenscyclus. Er zijn er te veel als je ze niet moet hebben en te weinig als je ze moet hebben. We moeten ons daar niet om bekreunen, want het is waarschijnlijk grotendeels onvermijdelijk.

Onderliggend aan het conjuncturele is er de structuur van het probleem. De vaststelling moet worden gemaakt dat deze conjunctuurslinger in een dalende structurele instroom zit in een aantal richtingen. Ik heb het natuurlijk over Mathematics, Science and Technology, afgekort MST. Dat stellen we vast in Vlaanderen en heel Europa en het is reeds aangeduid in de beleidsnota.

Ik kom tot een eerste element, namelijk het nieuwe financieringsmodel voor het hoger onderwijs. Ik situeer me wat dit betreft nog op het vlak van de intenties, we zullen er ongetwijfeld nog intensief over discussiëren. Er zijn argumenten om relatief grote gewichten toe te kennen aan opleidingen in de wetenschappen als signaal dat we veel belang hechten aan een goed aanbod.

Daarnaast wil ik onder het deel contractfinanciering het thema van de verhoging van de instroom in de MST-opleidingen als een beleidsdoelstelling naar voren schuiven. In de voorstellen die circuleren, willen we speerpunten formuleren. Een speerpunt zou kunnen zijn dat een instelling zeer hard werkt aan het creëren van extra aandacht en instroom voor de MST-richtingen. Overigens verwacht ik in het alge-

meen van de instellingen voor hoger onderwijs dat ze maatregelen en acties zullen uitwerken.

Daarnaast wil ik de sector zelf responsabiliseren. In de pers wordt een noodkreet geslaakt omwille van de tanende belangstelling, maar in dezelfde pers lezen we regelmatig dat grote spelers in de sector hun Belgische werknemers dreigen te ontslaan om goedkopere buitenlandse informatici in te zetten. Dat is natuurlijk niet echt een goed signaal als men goed opgeleide Vlaamse informatici wil aantrekken. Men moet het signaal geven dat een goede verloning en een vorm van werkzekerheid op hen wacht. Verder kan een snel evoluerende sector als ICT niet anders dan zelf initiatieven nemen om haar personeel permanent bij te scholen. Op dat vlak zijn er trouwens al heel wat samenwerkingsverbanden met de hogeronderwijsinstellingen tot stand gekomen. Instellingen en werkgevers kunnen het voortgezet onderwijs autonoom verder vormgeven.

Er zijn met andere woorden voldoende betrokken partijen en goede redenen om rond de tafel te zitten en een concreet actieplan uit te werken om de instroom te verhogen en de aantrekkingskracht van de opleidingen te verbeteren. Ik ben bereid om in de eerstkomende maanden die gesprekken zelf te starten en te faciliteren. Het departement zal een initiatief nemen.

Mijns inziens moeten we daarbij drie actielijnen voor ogen houden. Ten eerste, de vraagzijde: welke ontwikkelingen, kwantitatief en kwalitatief, kunnen we de komende jaren verwachten? Ik denk dan aan prognoses van het aantal betrekkingen en aan de inhoud en de vereisten van de functies in de sector. Ten tweede, de aanbodzijde: welke opleidingen zijn er vandaag en waar zijn er nog lacunes – zowel wat de vervolgoopleidingen betreft als eventueel de behoefte aan kortere en sterk professioneel gerichte opleidingen. Ten slotte mogen we niet nalaten jongeren, en vooral meisjes, blijvend te sensibiliseren voor deze opleidingen.

De heer Van Baelen maakt in het verlengde van wat de werkgevers zeggen een opmerking over de kwaliteit van het werk van de afgestudeerden. Het visitatierapport over de visitatie 2002-2003 van de opleiding Toegepaste informatica aan de hogescholen leert ons op dat vlak een en ander. De opleiding maakt deel uit van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde. Er komen drie domeinen aan bod:

informatica; bedrijfsbeheer en economie; en communicatievaardigheden en talen. Het gaat meestal om brede opleidingen. Dit verklaart voor een deel de zorg van de werkgevers dat de afgestudeerden een diepgaande gerichte kennis missen. Dit is een eeuwig dilemma: ofwel organiseren we brede algemene opleidingen; ofwel zijn het smalle specialistische opleidingen. Ik kan mij voorstellen dat KMO's vooral mensen met een diepgaande gerichte specialistische kennis willen. Zij hebben immers niet de middelen om daarin sterk te investeren. Zij wensen mensen die onmiddellijk inzetbaar zijn. Maar de inzetbaarheid van deze mensen is dan ook beperkter.

Uit het visitatierapport blijkt ook dat er geen systematische bevraging van de werkgevers over de kwaliteit van de afgestudeerden is. Het visitatierapport zegt dat de afgevaardigden van het werkveld in de visitatiecommissie unaniem positief waren over de kwaliteit van de afgestudeerden. Maar in de deelrapporten over de individuele opleidingen klinkt het wat genuanceerder. Bij werkgevers en bij stagebedrijven is soms wel wat kritiek te horen op het gebrek van een aantal vaardigheden en het ontbreken van de geschikte attitudes.

Ook het VLIR-visitatierapport van 2002 over de opleidingen Informatica, Toegepaste informatica en Computerwetenschappen bevat een aantal waardevolle aanbevelingen om de kwaliteit van de opleidingen te verbeteren en om de opleidingen aantrekkelijker te maken, zoals de permanente actualisering van het curriculum; het versterken van het verband tussen theorie en informaticapraktijk in de eerste jaren van de opleidingen; ruimere stagemogelijkheden, ook in het buitenland; het versterken van de internationale dimensie en het versterken van de band met de alumni om op die manier beter de noden te leren kennen van de industrie qua onderwijs, onderzoek en gewenste profielen van de afgestudeerden.

Praktisch besluit: wij organiseren zelf het overleg met de betrokkenen uit de sector en het onderwijs. En we zullen daarbij zeker gebruik maken van de cijfers van Flanders Multimedia Valley om de zaak in beweging te krijgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
